

Wszystko co musisz wiedzieć przed powrotem do Polski

Dobre przygotowanie do powrotu z zagranicy pozwoli nam uniknąć wielu kłopotów, takich jak trudności z zapisaniem dzieci do szkoły czy nieuznania stażu pracy za granicą. Poniżej przedstawiamy listę najważniejszych spraw, które należy załatwić przed powrotem do Polski. Nie wyczerpuje ona oczywiście wszystkich formalności związanych z wyjazdem. Liczba i rodzaj spraw zależy bowiem od specyficznej sytuacji konkretnej osoby. Pokazuje ona jednak, że przygotowania do wyjazdu mogą zająć nawet kilka tygodni.

Zakończenie pracy

Podjęcie decyzji o powrocie, powinniśmy przede wszystkim uregulować nasze sprawy służbowe, z odpowiednim wyprzedzeniem wypowiadając umowę o pracę. Pracodawca jest zobowiązany wydać nam odpowiednie dokumenty, potwierdzające nasze zatrudnienie. Świadcstwo pracy lub inny dokument, powinien być przekazany niezwłocznie po zakończeniu umowy o pracę.

Warto również poprosić o referencje, które mogą pomóc w znalezieniu pracy w Polsce. Pamiętajmy, że wystawienie referencji nie jest obowiązkiem dotychczasowego pracodawcy, dlatego ważne jest rozstanie się z nim w dobrej atmosferze.

W trakcie pracy za granicą powinniśmy gromadzić też inne dokumenty, dotyczące naszego zatrudnienia, takie jak umowa o pracę czy tzw. paski wynagrodzenia. Mogą one okazać się pomocne przy naliczaniu naszej przyszłej emerytury czy renty, okresów składkowych oraz wysokości wynagrodzenia. Dokumenty potwierdzające okresy zatrudnienia będą też potrzebne, aby wykazać uprawnienia do urlopu lub dodatku stażowego.

Praca

Poszukiwania pracy w Polsce najlepiej zacząć już na etapie planowania powrotu. Idealem jest sytuacja, w której znajdziemy zatrudnienie w kraju jeszcze podczas pobytu za granicą i wrócimy do Polski po to, żeby objąć konkretną posadę. Jest wiele możliwości, z których możesz skorzystać:

- Powiatowe Urzędy Pracy
- Oferty polskich pracodawców znajdziesz w internetowej bazie ofert pracy powiatowych urzędów pracy www.psz.praca.gov.pl zakładka Poszukujący pracy/Oferty pracy oraz na Europejskim Portalu Mobilności Zawodowej www.eures.europa.eu zakładka *Osoby poszukujące pracy/Szukaj pracy*;
- Agencje Zatrudnienia
- Certyfikowane polskie agencje zatrudnienia znajdziesz w internetowej bazie www.kraz.praca.gov.pl
- Prasa
- Szukaj pracy również w ogólnopolskich i regionalnych dziennikach, które w konkretne dni publikują dodatki z ofertami pracy np.: *poniedziałek* – Gazeta Wyborcza www.gazeta.pl; *środa* – Rzeczpospolita www.rp.pl
- Portale internetowe
- Skorzystaj również z oferty portali internetowych, gdzie oprócz ofert pracy znajdziesz wiele użytecznych porad: www.praca.interia.pl; www.pracuj.pl; www.praca.wp.pl; www.jobs.pl; www.cvonline.pl; www.praca.gazeta.pl; www.praca.onet.pl; www.jobpilot.pl; www.biznesnet.pl; www.jobcenter.com.pl.

Praca za granicą jest często okazją do zdobycia różnego rodzaju doświadczeń i umiejętności, które mogą zwiększyć

szanse na sukces na rynku pracy po powrocie do kraju. Dlatego tak istotnym jest, aby nasze dodatkowe umiejętności mogły być uznane w Polsce i stanowić atut w rozmowach z pracodawcą. Uznawanie kwalifikacji zawodowych jest szczegółowo regulowane przez przepisy Unii Europejskiej. Podobnie jest w przypadku stażu pracy za granicą – specjalne przepisy regulują, w jaki sposób udokumentowane okresy zatrudnienia za granicą są zaliczane do okresów pracy w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych.

Jeżeli przyjechał z nami do Polski cudzoziemiec (np. małżonek lub partner), również może podjąć w Polsce pracę – jednak pod ściśle określonymi warunkami (np. jeżeli nie jest obywatelem UE – dopiero po uzyskaniu zezwolenia).

Mieszkanie

Planując wyjazd z kraju, gdzie do tej pory mieszkaliśmy, należy uporać się z kwestiami mieszkaniowymi. Przede wszystkim powinniśmy sprawdzić w umowie, na podstawie której wynajmowaliśmy mieszkanie, na jakich warunkach można ją wypowiedzieć. Jeżeli właściciel pobrał od nas depozyt, a w czasie korzystania z mieszkania nie nastąpiła poważna awaria, ani nic nie zostało w nim zniszczone, możemy liczyć na odzyskanie wpłaconych pieniędzy w całości. W związku z opuszczeniem dotychczasowego miejsca zamieszkania, konieczne jest uregulowanie wszystkich rachunków. Musimy też zadbać o rozwiązanie umów z firmami, będącymi dostawcami różnych mediów (woda, ogrzewanie, gaz, prąd). Najlepiej w dniu przeprowadzki umówić się z przedstawicielem danej firmy, który spisze stan licznika, aby następnie wystawić i przesłać rachunek końcowy na podany przez nas adres kontaktowy.

Podatki

Powrót do Polski po okresie pobytu i pracy za granicą wiąże się z koniecznością uregulowania naszych spraw z zagranicznym urzędem skarbowym. Jeśli opuszczamy kraj dotychczasowego pobytu w trakcie trwania roku podatkowego, nie mamy zazwyczaj możliwości rozliczenia się z podatkiem za pośrednictwem pracodawcy. Dlatego też przed wyjazdem powinniśmy udać się do urzędu podatkowego w celu otrzymania ewentualnego zwrotu nadpłaconego podatku. W zależności od przysługujących nam ulg podatkowych oraz opodatkujących w danym kraju limitów opodatkowania, zwrot podatku może stanowić poważną kwotę, dlatego nie warto rezygnować przed wyjazdem z możliwości ubiegania się o niego. O zwrot można wystąpić indywidualnie albo za pośrednictwem specjalistycznej firmy, ale w tym drugim przypadku trzeba się liczyć z koniecznością opłacenia dodatkowej prowizji liczonej od wysokości zwróconej przez zagraniczny urząd kwoty.

Jeśli o zwrot nadpłaconego podatku będziemy występować samodzielnie, warto skorzystać z infolinii podatkowych prowadzonych przez administrację skarbową w danym kraju i dopytać tam o szczegóły, odpowiednie formularze i terminy składania wniosków o zwrot. Niezbędne informacje i formularze są też często dostępne w Internecie na stronach zagranicznych ministerstw finansów lub portali adresowanych do obywateli.

Finanse

W związku z planowanym powrotem

do Polski musimy zdecydować, co zrobić z naszymi oszczędnościami i kontem bankowym lub gotówką. Jeśli chodzi o konto bankowe, to nie zawsze trzeba je zamknąć. Po powrocie do kraju można bez ograniczeń utrzymywać konta bankowe otwarte:

- w krajach Unii Europejskiej,
- oraz w państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) lub organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

Natomiast osoba, która posiada konto bankowe w kraju poza UE, EOG lub OECD nie ma prawa zachować go dłużej niż 2 miesiące od daty zakończenia pobytu za granicą, chyba że uzyska od prezesa NBP indywidualne zezwolenie dewizowe na dalsze jego utrzymanie. Zatrzymując po powrocie do Polski zagraniczne konto bankowe, możemy wypłacać z niego środki za pomocą kart bankomatowych i kredytowych (płatniczych). Trzeba jednak pamiętać, że banki zagraniczne mogą pobierać prowizję za wypłatę z ich kont w Polsce, dlatego przed wyjazdem najlepiej dowiedzieć się bezpośrednio jaka jest tabela opłat i prowizji.

Jeśli będziemy chcieli przewieźć do Polski oszczędności w gotówce, musimy pamiętać o obowiązku zgłoszenia na granicy środków płatniczych w kwocie równej lub wyższej niż 100 000 euro.

Świadczenia społeczne

Przed wyjazdem z kraju dotychczasowego pobytu należy uzyskać odpowiednie formularze, potwierdzające fakt opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i uprawnienia do uzyskania świadczeń społecznych.

Wracając do Polski z krajów Unii Europejskiej warto zabrać odpowiednie formularze, np. formularz E 104, który będzie potwierdzeniem okresów pracy, ubezpieczenia i zamieszkania. Warto również postarać się o dokument PD U1 (dawny formularz E 301), dzięki któremu czas przepracowany za granicą zostanie nam zaliczony do okresu niezbędnego do przyznania zasiłku dla osób bezrobotnych. Z wnioskiem o wydanie dokumentów należy wystąpić do instytucji odpowiedzialnej w danym państwie za przyznanie i wypłacanie zasiłków dla bezrobotnych (najczęściej urzędy pracy). Osoby, które pobierają za granicą zasiłek dla bezrobotnych i zależy im na jego transferze do Polski, powinny postarać się o wydanie dokumentu PD U2 (dawny formularz E 303).

Osoby, uprawnione do świadczeń emerytalnych lub rentowych, zainteresowane ich przekazywaniem do Polski, powinny złożyć wniosek o transfer we właściwej instytucji zagranicznej lub w ZUS-ie.

Jeśli wracamy do Polski z Lichtensteinu, Norwegii, Islandii lub Szwajcarii należy posiadać odpowiednio formularze E 104 i E 301 lub E 303. W przypadku powrotu z innego kraju, należy sprawdzić czy Polska podpisała z nim umowę o zabezpieczeniu społecznym - wykaz umów jest dostępny na stronie internetowej ZUS.

Dzieci

Jeśli mieszkaliśmy za granicą z dzieckiem, musimy przed wyjazdem zadbać o zdobycie dokumentów, które pozwolą nam zapisać je do polskiej szkoły. Jeśli nie przywieziemy ze sobą świadectwa czy też innych zaświadczeń dotyczących np. edukacji w języku polskim, dyrektor szkoły może mieć wątpliwości, do której klasy przyjąć dziecko.

Ze względu na dobro dziecka, najlepiej byłoby zaplanować przyjazd do Polski w okresie wakacyjnym, aby mieć kilka dni lub tygodni na znalezienie szkoły spełniającej oczekiwania rodziców i ucznia (odległość od miejsca zamieszkania, typ szkoły, np. integracyjna, sportowa, dwujęzyczna). Pozwoli to również na spokojne załatwienie niezbędnych formalności (rozmowa z dyrektorem szkoły, ewentualna nostryfikacja świadectwa wydanego za granicą, czyli uznanie go za równoprawne z krajowym), a także zakup niezbędnych podręczników. Dziecko zaś będzie miało możliwość poznania rówieśników, jeszcze zanim staną się oni kolegami z klasy czy szkoły, a także oswojenia się z językiem polskim.

Nie ma żadnych przeszkód formalnych, aby w trakcie roku szkolnego zapisać dziecko do polskiej szkoły. Wiązać się to może jednak z trudnościami adaptacyjnymi, z koniecznością indywidualnego nadrobienia zaległości i wyrównywania różnic programowych. W takiej sytuacji dziecku i rodzicom może pomóc, oprócz wychowawcy klasy, także pedagog lub psycholog zatrudniony w szkole.

Kto może Ci pomóc?

Portal Powroty www.powroty.gov.pl – znajdziesz tu wiele porad, które mogą Ci pomóc w przewyciężeniu formalnych i praktycznych trudności po przybyciu do kraju, a także pomogą Ci w zbudowaniu planu na powrót do miejsc ojczystych.

W serwisie tym znajdziesz między innymi:

- zbiór praktycznych porad w formie wydawnictwa „Powrotnik”,
- pomoc ekspertów poprzez możliwość zadania pytania ekspertowi w trakcie bezpośredniej konsultacji (czat) lub przesłania pytania drogą elektroniczną,
- porady jak znaleźć pracę w Polsce lub założyć działalność gospodarczą w kraju,
- listę lokalnych i regionalnych inicjatyw w dziale Regiony,
- pogłębione informacje dotyczące rynku pracy, szkoleń, inwestycji i dotacji dla przedsiębiorców w regionie, do którego chcesz wrócić.

Europejska Sieć Zatrudnienia EURES www.eures.praca.gov.pl – to sieć współpracy publicznych służb zatrudnienia oraz innych organizacji regionalnych, krajowych i międzynarodowych działających w obszarze zatrudnienia. Celem EURES jest pomoc poszukującym pracy i pracodawcom w poruszaniu się na europejskim rynku pracy.

W ramach usług EURES uzyskasz:

- wskazówki jak szukać pracy w Polsce,
- informacje o warunkach życia i pracy w krajach EU i EOG,
- wiedzę o narzędziach internetowych, która pomoże Ci znaleźć pracę w Polsce

Sieć Doradców EURES obejmuje obszar całej Polski. Zapraszamy do skontaktowania się z odpowiednim Doradcą EURES z wojewódzkiego urzędu pracy. Dane tele -adresowe do wszystkich polskich Doradców EURES znajdują się na stronie internetowej www.eures.praca.gov.pl w dziale „Doradcy EURES”.

Opracowane na podstawie publikacji „Powrotnik - nawigacja dla powracających”, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2009.